

illeszkedő strukturálódás fokát. A milieu-egyén viszony változása bemutatja az alakulás irányát, az eszmélés különböző fokait, mely a természettől való függés legyőzésének tendenciájában jut kifejezésre. — A munka második része a parasztszemlélet alakulását mutatja be a fejlődéslélektani eredmények felhasználásával, a milieu-egyén viszonyra jellemző adatok s a belőlük leszűrt törvényszerűségek alapján. Először megismerkedünk a parasztság régi arcával, a milieu-egyénrendszer keretén belül, Milieuhöz való viszonyában a parasztság *a globalitás fokán áll*, mely az alkalmazkodásban, a szituációhoz kötöttségben s az életritmus polaritásában jut kifejezésre. E jellemvonások tükröződnek vissza a parasztság szemléletében, mint totális szemléletforma, pl. a térszemlélet tárgyakhoz kötöttsége, a művészetben, az erkölcsben a hasznossági szempontok érvényesülése stb. — T. szerint a parasztságnál a múlt század végéig ugyanaz a milieu-egyén viszony mutatkozott. Ettől kezdve a parasztság szemlélete alakulni kezdett, minek okát a szerző a mezőgazdaság industrializálódásában és racionalizálódásában találja. A racionalizálás gondolata a parasztságnál a „tanultság“ formájában jelentkezik, melyet előmozdítanak: az iskola, könyvek, rádió stb., melyeknek nagy szerepe van a parasztság viszonylagos elszigeteltségének megszüntetésében. Mind a racionalizálás, mind az industrializálás, — mely az állati és emberi erőt mechanikai eszközökkel akarja helyettesíteni, — megváltoztatják a parasztságnak a természethez való viszonyát, mely a paraszt szemléletének alakulását vonja maga után. Megváltozik tehát a milieu-egyén viszony. A globalitás fokáról eljut *a reflektálás fokára*, amikor a milieuvel tudatosan szembehelyezkedik. A milieu-egyén viszony megváltozása mutatkozik az alkalmazkodásnak az alkalmazás, a szituációhoz kötöttségnek az absztrakció felé való fejlődésében s a poláris életritmus átalakulásában. A totális szemléletformát így a tagolódás, tudatosulás, egyéniesedés fogja helyettesíteni, amely szemlélet minden terén (mágia, tér-, időszemlélet, erkölcs, művészet stb.) megnyilatkozik. — E fok azonban csak a középső fokozatot jelenti az alakulásban. A parasztságnak el kell érnie a strukturálódás fokára. Mivel a parasztságnak ez az alakulása idegen, (a városi) kultúra hatása alatt indult meg, a parasztságot egy válságos helyzetbe hozta, amelynek a megszüntetése a városi kultúra feladata. A parasztság helyzetének megváltoztatásához csak egy út vezet s szerzőnk szerint ez *a megismerés útja*. — Az ismertetett eredmények azonban nemcsak a parasztság felnőtt társadalmára vonatkoznak, hanem ezek felhasználásával a pedagógia a paraszt gyermekekre vonatkozó fontos nevelési elveket állíthat fel.

...Békési Gizella...

Magyarságtudomány. (Negyedévenként megjelenő folyóirat. (Szerkeszti: *Ortutay Gyula*. A Franklin Társulat főbizománya. Budapest. Évi előfizetése 5 pengő.)

Az új folyóirat a magyar tudományosság egyik régóta érzett hiányát igyekszik kiküszöbölni. Az egy-két kitűnő szaklap mellett sajnos nem volt olyan törekvés, mely a magyarságra vonatkozó tudományok összességének, a hungarológiának művelését és terjesztését tűzte volna ki feladatául. Bizo-

nyára ez az oka annak, hogy a hungarológia még nem tisztázhatta teljesen feladatait, hiszen a helyes elméleti tisztázás csak a széleskörű kutatómunka eredményeképp történhet meg. A vállalkozásnak, úgy látjuk, a magyarságtudomány nem jelszó, hanem munkaprogram, melyben, mint az eddig megjelent két gazdag szám is bizonyítja, egyformán helyet talál. A magyarság történeti sorsának ethnológiai, szociológiai, történeti vizsgálata és a magas és mély kultúránk sokoldalú kutatása mellett ennek a kultúrának a szomszéd népekhez való viszonya is. A problémafelvetésben és megvalósításban egyszerre friss szellemű folyóirat munkatársai elsősorban a fiatalabb tudósgenerációból kerülnek ki, körülbelül azokból, akik felkészültségük alapjait már az ú. n. szellemtörténet jegyében szerezték meg. A szellemtörténet legtöbb magyar képviselőjétől elsősorban az különbözteti meg őket, hogy nem a nyugati áramlatok befogadása, hanem e befogadás sajátos magyar jegyei állanak érdeklődésük középpontjában, továbbá, hogy nagy súlyt helyeznek egyrészt a népi kultúránk, másrészt középeurópai kapcsolataink alaposabb feltárására és feldolgozására. A *Magyarságtudomány*nak ez a felismerés már önmagában előkelő szerepet juttat tudományos folyóirataink között s eddigi munkája pedig garancia arra, hogy a tudomány mai eszközeivel szolgálhatja célkitűzését, a magyarság fokozott önismeretének szolgálatát. Tanulmányainak jórészt az iskolai oktatás is hasznosíthatja.

(— —)

Le travail par équipes à l'école (Publications du Bureau International d'Éducation, 39.) Genève, 1935. 230 l.

„A Nevelés Nemzetközi Hivatala“ (Genf) főképen azt a célt valósítja meg, hogy egybegyűjti a világ minden részéből a nemzeti nevelés és tanítás mai állására vonatkozó adatokat s azokat rendszeresen feldolgozza. (Nyugateurópai nyelvekben ez a szó: „nemzeti“ annyit jelent, mint nálunk: „országos“, vagy: „az egész népre vonatkozó.“) E kötet a csoportokban történő iskolai munka azon fájáról gyűjt egybe adatokat, melyekben a tanulók öntevékenységén alapuló „közösségi“ tevékenysége helyettesíti a régebbi iskola munkáját. A régebbi ú. n. „Lehrschule“ oly típust jelent, hol az egyedül tanítóra van bízva a közlő tevékenység, — a tanuló „tanul“, befogad, („Lernschule“), tehát a tanulóknak sem egymáshoz nincs az ismeretszerzésben sok közük, sem pedig aktivitásuk nincs csoporthoz kötve. *A. Jakiel* e kötetben, melyet itt ismertetünk, egybegyűjtötte 27 országból a tanulók aktív csoportmunkájának adatait, (köztük szerepel Magyarország is), s azokat a következő szempontok szerint csoportosította (5—178. ll.): Mióta történtek kísérletek az iskolai csoportmunka bevezetésére? Mily elméleti alapokon (írók, könyvek) nyugszik a kísérlet? Mily célok vezették a pedagógusokat a közösségi munka meghonosításában (szociális érzület, értelmi, erkölcsi fejlesztés)? Hogyan alakulnak a tanulók között a munka-csoportok (az iskolai év elején, minden didaktikai egység megkezdésekor, vagy egyes különleges problémák tárgyalásakor)? A csoportot a tanító alapítja-e meg parancssal, vagy szuggesztív indítással, vagy pedig a tanulók maguk? Ki lesz a csoport feje, milyen az ő tevékenységének jellege? A gyermekek száma a munkaközösségben. A koedukáció kérdése. Milyen a különböző társadalmi rétegekből származó